Eerste financiële tussenrapportage 2020

Inhoudsopgave

Leeswijzer 3

Samenvatting 4

3O-ontwikkelingen 8

Totaaloverzicht 3O-ontwikkelingen 9

3O-ontwikkelingen per programma 10

- Programma 1. Zorg en Welzijn 11
- Programma 2. Werk, inkomen en onderwijs 14
- Programma 3. Ontmoeten, sport en cultuur 16
- Programma 4. Dynamisch stadscentrum 18
- Programma 5. Zuinig op ons klimaat 19
- Programma 6. Vitale economie 20
- Programma 7. Mobiliteit 21
- Programma 8. Aantrekkelijk wonen in Oss 22
- Programma 9. Veilige omgeving 23
- Programma 10. Besturen in verandering van tijden 24
- Programma 11. Financieel solide 27

Budgettair neutrale wijzigingen 28

Overige ontwikkelingen 32

Risico's door corona crisis 34

Leeswijzer

De eerste financiële tussenrapportage bestaat uit een aantal onderdelen. In deze leeswijzer geven we bij elk onderdeel een korte uitleg.

Algemeen

Deze rapportage maken we sinds een paar jaar. Voor die tijd werden de onderdelen uit deze rapportage in de voorjaarsnota (nu kadernota) verwerkt. Het gaat om de 3O-ontwikkelingen, budgettair neutrale wijzigingen en eventuele overige ontwikkelingen.
De tussenrapportage wordt tegelijk met het jaarverslag en de jaarrekening behandeld.

Samenvatting

In dit hoofdstuk vatten we de uitkomsten van deze rapportage samen.

3O-ontwikkelingen

3O-ontwikkelingen zijn financiële afwijkingen op bestaande activiteiten. Bij de uitvoering van een activiteit kan in de loop van het jaar blijken dat meer geld nodig is om deze volledig uit te kunnen voeren. Aan de andere kant komt het ook voor dat activiteiten met minder geld uitgevoerd kunnen worden dan oorspronkelijk gedacht was. De financiële afwijkingen kunnen dus zowel meevallers als tegenvallers zijn. Deze brengen we 2 keer per jaar in beeld: in deze rapportage en bij de programmabegroting.
De afwijkingen moeten aan 3 criteria voldoen om tot een bijstelling van het budget te kunnen leiden: afwijkingen moeten onuitstelbaar, onvoorzienbaar en onvermijdbaar zijn.
In deze financiële tussenrapportage gelden extra criteria voor 3O-ontwikkelingen: we nemen in principe alleen structurele afwijkingen vanuit de jaarrekening op en incidentele afwijkingen in het jaar zelf.

Budgettair neutrale wijzigingen

Budgettair neutrale wijzigingen zijn wijzigingen die niet inhoudelijk van aard zijn en per saldo geen geld kosten. Deze wijzigingen zijn programma-overstijgend en moeten daarom volgens de wettelijke voorschriften van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) inzichtelijk gemaakt worden. Wijzigingen boven de € 100.000 lichten we kort toe.

Overige ontwikkelingen

Naast de 3O-ontwikkelingen hebben we met overige ontwikkelingen te maken. In tegenstelling tot de 3O-ontwikkelingen zijn hier nog keuzes in te maken.

Alle ontwikkelingen verwerken we na vaststelling door de gemeenteraad als begrotingswijziging in de administratie.

Risico's door coronacrisis

In dit hoofdstuk schetsen we een eerste beeld van de financiële risico’s door de huidige corona crisis op de diverse beleidsterreinen. Deze risico's krijgen nog een grote impact op de huidige (meerjaren)begroting.

Samenvatting

In dit hoofdstuk geven we een samenvatting van de uitkomsten van deze rapportage.

Saldo financiële tussenrapportage

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten
- is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten
bedragen x € 1.000

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Saldo programmabegroting 2020-2023	3.195	44	1.453	1.588
Overige ontwikkelingen	-16	-39	-22	-16
Budgettair neutrale wijzigingen	0	0	0	0
3O-Ontwikkelingen	-621	691	691	712
Totaalsaldo	**2.558**	**696**	**2.121**	**2.284**

Start

Het startpunt van deze rapportage zijn de saldi van de programmabegroting 2020-2023. Deze begroting is vastgesteld met de volgende saldi:

- Jaar 2020: € 3.195.000 tekort
- Jaar 2021: € 44.000 tekort
- Jaar 2022: € 1.453.000 tekort
- Jaar 2023: € 1.588.000 tekort.

Afgesproken is om het tekort over het jaar 2020 te onttrekken uit de algemene reserve.
De meerjarenbegroting sluit voor de jaren 2022 en 2023 met tekorten ter hoogte van € 1,4 en € 1,6 miljoen. Oorzaak hiervan is dat we besloten hebben in de kadernota om de begrotingsjaren 2022 en 2023 NIET sluitend te maken en voor die jaren te werken met een zichtbaar tekort van € 1,7 miljoen (uitvoeringskosten jeugdzorg). Wanneer het kabinet inderdaad besluit om structurele steun te verlenen n.a.v. de tekorten in de jeugdzorg, is het werkelijke tekort dus lager. Hiermee presenteerden we een sluitende meerjarenbegroting.

Ontwikkelingen 2020

Door alle financiële ontwikkelingen (3O en overige ontwikkelingen) verwachten we voor alle jaren een tekort. Voor 2020 gaat het om een bedrag van afgerond € 2,6 miljoen. In 2021 verwachten we een tekort van € 696.000. Richting 2022 en 2023 loopt dit op tot € 2,1 miljoen en € 2,3 miljoen. Hierbij merken we op dat dit beeld door alle risico's van dit moment (zie later) waarschijnlijk verder zal verslechteren.

Belangrijke oorzaken van het nadeel komen met name uit het sociaal domein:

- Hogere kosten voor jeugdzorg (€ 335.000 in 2020 en € 850.000 vanaf 2021);
- Hogere uitvoeringskosten voor jeugdzorg (€ 260.000 in 2020 en € 156.000 structureel vanaf 2021);
- Hogere kosten voor huishoudelijke verzorging (€ 85.000 structureel);
- Hogere kosten voor Bijzondere bijstand (€ 231.000 structureel);
- Hogere kosten voor de Regiotaxi (€ 137.000 structureel).

Daarnaast zien we de volgende nadelen:

- Digitale stelsel Omgevingswet (€ 87.000 in 2020 en vanaf 2021 € 147.000 structureel);
- Verhoging budgetten voor facilitaire zaken gemeente (€ 95.000).

Ook bevat deze rapportage een aantal grote voordelen. Het gaat om de volgende belangrijke onderdelen:

- Vrijval van de stelpost loon- en prijscompensatie (€ 635.000 structureel vanaf 2020);
- Vrijval van de stelpost risico's activeren uren (€ 334.000 structureel vanaf 2020);

- Lagere uitvoeringskosten van Wmo centrumgemeente (€ 75.000 vanaf 2020);
- Voordeel door compensatie Voogdij en Jeugdzorg 18+ (€ 591.000 in 2020);
- Lagere investeringslasten door vertraging (€ 169.000 in 2020).

Daarnaast bevat deze rapportage een aantal overige ontwikkelingen. Bij deze posten zijn er keuzemogelijkheden. Het gaat om de volgende wijzigingen:

- Uitbreiding gesubsidieerde peuteropvang (€ 80.000 betalen uit voordeel Regeling Maatwerk Kinderopvang (SMI) / Onderwijs achterstandenbeleid (OAB));
- Pilot Nederlandse Schuldhulproute (€ 24.434 uit reserve Wonen, welzijn en zorg);
- Taskforce Wonen (€ 400.000 uit ABR). Hiervoor wordt een separaat raadsvoorstel voorgelegd.
- Lagere kosten voor de subsidie VVV (€ 51.436 anders inzetten voor recreatie en toerisme);
- Projectleider en communicatie nieuwe aanpak afval (€ 50.000);
- Overdracht brandweerkazernes (2020: € 2.000 nadeel, 2021: € 19.000 voordeel, 2022: € 2.000 voordeel en in 2023 € 4.000 nadeel.

Opvallende posten

In deze financiële tussenrapportage zien we een aantal opvallende posten die we graag onder de aandacht brengen:

- We zien forse kostenstijgingen binnen het sociaal domein. Op het gebied van jeugdzorg, bijzondere bijstand en de Regiotaxi zijn afgelopen jaren al eerder (grote) 3O-ontwikkelingen gemeld. Ook nu verwachten we weer dat de kosten flink gaan stijgen. In 2019 zijn bij de programmabegroting 2020-2023 opdrachten verstrekt om te onderzoeken hoe we beter de kosten voor Jeugdzorg en Wmo kunnen beheersen. Dit is het moment om in beeld te brengen waar welke keuzes te maken zijn. En om te bepalen wat voor gemeente je wilt zijn in het sociaal domein.
- We willen de systematiek voor het begroten van ICT kosten aanpassen omdat dit beter aansluit met de werkelijkheid van jaarlijks begroten, namelijk van jaarlijkse investeringslasten naar jaarlijkse kosten licenties. We willen dit goed uitwerken richting de begroting om de basis beter op orde te krijgen. Gekoppeld hieraan zetten we nu de ICT reserve in om een aantal kosten die we nu voorzien op te vangen. Het gaat om incidentele kosten voor datadistributie beheer, ondersteuning van de helpdesk en een gedeelte van de kosten voor het digitale stelsel voor de Omgevingswet.
- We hebben een nadeel op het onderdeel post en IBABS. We zien al jaren tekorten binnen facilities, voorheen hebben we dit binnen de bestaande begroting kunnen opvangen. Dat lukt nu niet meer en daarom melden we deze 3O-ontwikkeling.

Risico's door coronacrisis

De huidige crisis heeft grote impact op alle inwoners, bedrijven en instellingen. De huidige crisis raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. In een apart hoofdstuk in deze rapportage schetsen we een eerste beeld van de financiële risico's op de diverse beleidsterreinen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.
Bovenstaande cijfers zijn, met alle risico's die we zien door de corona-crisis, te rooskleurig. We weten dat we in 2020 en volgende jaren nog met behoorlijke tegenvallers te maken krijgen. Daarnaast maken we dit jaar nog bewuste keuzes voor ondersteuningsmaatregelen. Voor het jaar 2020 gebruiken we daarvoor onze algemene reserve. Voor de jaren erna zullen we verwachte kostenstijgingen proberen zo goed mogelijk in te schatten en mee te nemen bij het opstellen van de programmabegroting 2021-2024.

Ter ondersteuning van inwoners, bedrijven en instellingen sluiten we zo veel mogelijk aan bij de landelijke regelingen van het kabinet. Vervolgens kijken we naar provinciale regelingen, de banken en de branche-organisaties. Ook kijken we naar onze eigen rol. Bewust in deze volgorde. Uitgangspunt daarbij is dat we zo veel mogelijk het zorglandschap en economische/ maatschappelijke infrastructuur in stand houden. We willen een stabiele partner zijn, maar geen onverantwoorde wissel trekken op de toekomst. We volgen in principe landelijke VNG adviezen en stemmen regionaal af, tenzij we belangrijke redenen zien om daarvan af te wijken. Vanuit het principe "samen staan we sterk" pakken we deze crisis aan.

We zien door de corona-crisis belangrijke financiële risico's op de volgende terreinen:

Risico	Termijn	Korte toelichting
Kosten Wmo, jeugd, leerlingenvervoer en Regiotaxi	Jaar 2020	Afspraken over doorbetaling van Wmo- aanbieders. Nog onduidelijkheid over mogelijke compensatieregeling voor meerkosten
Beschermd wonen	Langere termijn	Verwachting dat instroom en uitstroom zal stagneren. Daardoor mogelijk tekort op het aantal plaatsen
Inkoop jeugdhulp in 2021	Jaar 2021	Nieuwe aanbesteding vanaf 2021 is stopgezet. Wast dit betekent voor het budgettaire kader 2021 per gemeente nog niet duidelijk
Hogere kosten Wmo-voorzieningen	Jaar 2020 e.v.	Hoe het aantal aanvragen zich zal ontwikkelen als gevolg van corona crisis is niet te voorspellen.
Tijdelijk niet innen eigen bijdrage WMO	Jaar 2020	Landelijk besluit om de eigen bijdragen voor de maanden april en mei collectief niet te innen. De VNG is met het rijk in gesprek over compensatie van gemeenten voor de gederfde inkomsten over deze 2 maanden.
Stijging schuldhulpverlening	Volgende jaren	Na normalisering van de situatie verwachten we een grote stijging aan aanvragen en dus ook hogere kosten.
Stijging aantal bijstandsuitkeringen	Jaar 2020 e.v.	In 2020 zal het aantal bijstandsuitkeringen weer stijgen. Veel werklozen zullen eerst een geroep doen op WW waardoor effecten op de bijstand pas later zichtbaar wordt.
Stijging bijzondere bijstand	Jaar 2020 e.v.	We verwachten een stijging van het aantal inwoners met een laag inkomen. Beroep op bijzondere bijstand zal daardoor stijgen.
Daling inkomsten BUIG en bijzondere bijstand	Jaar 2020 e.v.	We verwachten een daling van de inkomsten doordat we minder schulden kunnen innen.
Daling lasten loonkostensubsidie	Jaar 2020 e.v.	We verwachten dat we minder plaatsingen gaan realiseren door de crisis.
Noodopvang kinderopvang / peuteropvang	Jaar 2020	Compensatie van kosten voor noodopvang kinderen van ouders met cruciale beroepen en in vitale sectoren. Compensatie van ouders die gebruik maken van een gemeentelijk gesubsidieerde opvang, voorschoolse educatie De kosten voor gebruik van de tolkendienst voor de kinderopvang, het primair en voortgezet onderwijs.
Algemeen risico culturele organisaties	Jaar 2020 e.v.	Schade bij culturele organisaties door de opgelegde sluiting.
Professionele culturele instellingen	Jaar 2020 e.v.	De financiële gevolgen voor de professionele cultuurinstellingen zijn nog niet inzichtelijk te maken, maar zullen fors zijn.
Golfbad Oss	Jaar 2020 e.v.	Golfbad maakt gebruik van landelijke ondersteuningsmaatregel. Wat het financieel effect is is nu nog niet te zeggen.
Omroep Maasland	Jaar 2020 e.v.	Omroep heeft te maken met grote terugval in advertentie-inkomsten. Effect op langere termijn lastig in te schatten.
Kermissen	Jaar 2020	Het niet doorgaan van de kermissen betekent een nadeel voor ons van € 200.000 aan minder inkomsten in 2020.
Afvalinzameling	Jaar 2020	We zien stijging van het aantal bezoekers en meer verwerkingskosten. Kostenstijging van circa € 80.000 per maand. Crisis heeft grote impact op de exploitatie van het Kringloopbedrijf door wegvallende inkomsten.

Risico	Termijn	Korte toelichting
Grondverkopen industrie	Langere termijn	Er blijft op dit moment nog voldoende belangstelling voor onze uit te geven gronden. Effect op langere termijn niet te voorspellen. Hoeveelheid te verkopen hectare is nog beperkt (uitz. Heesch West).
Markten	Jaar 2020	Omzetten van de markt naar versmarkt betekent circa € 8.000 minder inkomsten per kwartaal. De opstelling van de markten is inmiddels weer als vanouds.
Havengelden	Jaar 2020 e.v.	Door minder economische activiteit in de haven is de opbrengst havengelden minder dan begroot. Landelijke % schat men in op 20%, dit is voor ons circa € 25.000 per kwartaal.
Parkeren	Jaar 2020	Terugloop van het aantal bezoekers in centrum, in combinatie met het niet handhaven van betaald parkeren betekent derving van inkomsten van circa € 175.000 per maand.
Grondverkopen woningbouw	Langere termijn	Effect op langere termijn niet te voorspellen. Hoeveelheid te verkopen hectare is nog beperkt. Nieuw op te starten projecten kennen langere doorlooptijd, zodat risico verkleind wordt. Via taskforce mogelijk anti-cyclisch investeren.
Gemeente als werkgever	Jaar 2020	Ontwikkeling van ziekteverzuim op de langere termijn is onduidelijk. Daarnaast zullen we extra faciliteiten creëren om werk te continueren.
Uitstel van ontvangsten/ later versturen facturen	Jaar 2020	We ontvangen later ons geld (en ook soms minder) wat effect heeft op onze financieringspositie. Door extra geld aan te trekken verkleinen we dit risico.
Precario- en toeristenbelasting	Jaar 2020 e.v.	Financiële gevolgen voor 2020 en voor de toekomst zijn op dit moment (nog) niet duidelijk. Dit is afhankelijk van mogelijk nog te nemen steunmaatregelen.

Op weg naar een sluitende begroting

Het is van belang om de programmabegroting 2021-2024 meerjarig sluitend te maken. Vanuit financieel solide beleid is dit noodzakelijk. Gezien de forse kostenstijgingen in het sociaal domein en de onzekerheden door de coronacrisis wordt dit een grote opgave.

We actualiseren de financiële positie na het verschijnen van de meicirculaire. Wat deze brengt is uiterst onzeker. De landelijke maatregelen gaan in ieder geval niet meetellen in het acres en economische vooruitzichten zijn somberder. Over de uitkomsten informeren we u in de prioriteitennota (juni 2020 in de gemeenteraad).

Gezien de huidige financiële situatie willen we benadrukken dat op dit moment er in de begroting geen ruimte is voor nieuw beleid, er zal mogelijk zelfs weer bezuinigd moeten worden om de begroting sluitend te krijgen. We zien daarom de volgende leidende principes:

- Focus om noodzakelijke (incidentele) ondersteuningsmaatregelen i.v.m. de corona crisis;
- Focus op oogsten van bestaande plannen (dus zeer terughoudend zijn met nieuwe plannen);
- Focus op doorprioriteren;
- Oud voor nieuw leidend principe
- Het oud voor nieuw principe geldt ook voor autonome kostenstijgingen, eerste opdracht om dit zoveel mogelijk binnen het eigen beleidsveld op te lossen.

Incidentele ruimte is er voor de komende jaren wel voor grote investeringen en/of voor compensatiemaatregelen i.v.m. corona- crisis. We verwachten vanuit het grondbedrijf vrije ruimte in de jaren 2021 tot en met 2023 van circa € 21 miljoen vrijval. Hiervan valt circa € 13 miljoen in 2021.

3O-ontwikkelingen

Totaaloverzicht 3O-ontwikkelingen

In de volgende tabel geven we een overzicht van de 3O-ontwikkelingen per programma. Daarna geven we per programma een toelichting.

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten
- is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten
bedragen x € 1.000

Programma	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Programma 1. Zorg en welzijn	34	1.153	1.153	1.153
Programma 2. Werk, inkomen en onderwijs	328	256	256	277
Programma 3. Ontmoeten, sport en cultuur	20	0	0	0
Programma 4. Dynamisch stadscentrum	0	0	0	0
Programma 5. Zuinig op ons klimaat	0	0	0	0
Programma 6. Vitale economie	0	0	0	0
Programma 7. Mobiliteit	0	0	0	0
Programma 8. Aantrekkelijk wonen in Oss	68	0	0	0
Programma 9. Veilige omgeving	0	0	0	0
Programma 10. Besturen in verandering van tijden	87	271	271	271
Programma 11. Financieel solide	-1.158	-989	-989	-989
Totaal 3O-ontwikkelingen	**-621**	**691**	**691**	**712**

3O-ontwikkelingen per programma

Programma 1. Zorg en Welzijn

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten
- is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten
bedragen x € 1.000

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Wmo centrum gemeente uitvoeringskosten	-75	-75	-75	-75
Transformatiegelden jeugd	1.190	0	0	0
Onttrekking algemene reserve	-1.190	0	0	0
Oplosagenda Beschermd wonen	-160	0	0	0
Storting reserve Beschermd wonen	160	0	0	0
Hogere kosten jeugdzorg	335	850	850	850
Hogere uitvoeringskosten jeugdzorg	260	156	156	156
Hogere kosten Regiotaxi	0	137	137	137
Zorgvuldige afschaffing minimapas	20	0	0	0
Hogere kosten huishoudelijke verzorging	85	85	85	85
Uitvoeringsbudget proeftuin Ruwaard	101	80	80	80
Inkomsten partners	-80	-80	-80	-80
Onttrekking reserve Wonen, welzijn en zorg	-22	0	0	0
Compensatie Voogdij en jeugdzorg 18+	-591	0	0	0
Fasering activiteiten inburgeringswet en vertrouwensexperiment "Zelf aan het stuur en op maat"	-140	231	0	0
Mutatie reserve Participatiebevordering	140	-231	0	0
Totaal 3O-ontwikkelingen	**34**	**1.153**	**1.153**	**1.153**

Toelichting 3O-ontwikkelingen

Wmo centrum gemeente uitvoeringskosten

We hebben lagere kosten van per saldo € 75.000 voor het Osse aandeel in de uitvoeringskosten voor de centrumgemeente Wmo. We hadden een bedrag van ongeveer € 95.000 beschikbaar om tijdelijke knelpunten op dit gebied op te lossen maar dat blijkt voor de komende jaren niet meer nodig. We willen van dit bedrag € 20.000 inzetten voor de jaarlijkse bijdrage voor het project Proeftuin Ruwaard. We stellen voor om het voordeel wat we hebben dus gedeeltelijk in te zetten om de kosten voor de Proeftuin Ruwaard af te dekken.

Transformatiegelden jeugd

We begroten de uitgaven en de bijbehorende onttrekking uit de algemene reserve voor de transformatieopgave Jeugd. In 2018 heeft de gemeenteraad besloten om hier € 2.065.234 uit de algemene reserve beschikbaar voor te stellen. In 2018 en 2019 hebben we hiervoor al kosten gemaakt, namelijk € 178.000 in 2018 en € 483.000 in 2019. We verwachten het restant van € 1,4 miljoen in 2020 uit te geven. Omdat het Rijk, via de gemeente 's Hertogenbosch, een bijdrage levert van afgerond € 215.000, is het niet nodig dat we dit bedrag uit de algemene reserve halen. Per saldo onttrekken we dus in 2020 een bedrag van afgerond € 1.190.000 uit de algemene reserve.

Oplosagenda Beschermd wonen

We verlagen de kosten voor de oplosagenda beschermd wonen in 2020 met € 160.000. Hierdoor verlagen we ook de onttrekking uit de reserve beschermd wonen, omdat we de kosten van de oplosagenda hieruit betalen. In het jaar 2019 hebben we € 160.000 uitgegeven waarvan gepland was dat die uitgave pas in het jaar 2020 zou plaatsvinden. Dit is de reden dat we het oorspronkelijke budget 2020 verlagen met dit bedrag.

Hogere kosten jeugdzorg

De kosten voor jeugdzorg stijgen. In 2020 gaat het om een afgerond bedrag van € 1.000.000, vanaf 2021 om afgerond € 2,1 miljoen. Van deze kostenstijging heeft een deel te maken met het toepassen van indexatie: € 700.000 vanaf 2020 en aanvullend € 550.000 vanaf 2021. De indexatie voor 2020 betalen we uit de stelpost voor loon- en prijscompensatie. We gaan er vanuit dat we de indexatie van 2021 vergoed krijgen via de aankomende meicirculaire van het Gemeentefonds. Dan resteert een toename van € 335.000 in 2020 en € 850.000 vanaf 2021. De extra kosten in 2020 hebben te maken met een stijging van de kosten voor gecertificeerde instellingen door hogere tarieven en een blijvende stijging van de vraag naar jeugdhulp binnen de sector verstandelijk gehandicapten. Aan de andere kant zien we een daling van de kosten voor jeugdzorgplus. De kostenstijging vanaf 2021 hangt samen met een nieuwe inkoopsystematiek en nieuwe producten met daaraan gekoppeld aangepaste tarieven op basis van een kostprijsonderzoek. Daarnaast gelden vanaf 2021 aangepaste solidariteitsafspraken. Op dit moment is nog niet bekend wat het stopzetten van de aanbesteding voor 2021 en verder voor invloed heeft. De komende periode wordt gewerkt aan nieuwe overeenkomsten voor 2021.

Hogere uitvoeringskosten jeugdzorg

De uitvoeringskosten voor jeugdzorg stijgen. Dit zijn de kosten die wij betalen aan de regionale inkooporganisatie. Het gaat om € 260.000 hogere kosten in 2020 en een kostenstijging van € 156.000 vanaf 2021. Dat heeft te maken met structurele kostenstijgingen doordat de inkooporganisatie verder wordt geprofessionaliseerd en ontvlochten is van de gemeente ‘s-Hertogenbosch en doordat voor het eerst sinds jaren indexering op de uitvoeringskosten wordt toegepast, ook met terugwerkende kracht. Daarnaast zijn er incidentele kosten voor diverse projecten, waaronder het project inkoop 2021 en het uitvoeren van de procedure voor meer- en maatwerk.

Hogere kosten Regiotaxi

De kosten van de Regiotaxi stijgen vanaf 2020 met € 210.000. Dat heeft 2 oorzaken. In de eerste plaats hebben we te maken met een toename van het aantal ritten: er wordt meer gebruik gemaakt van de Regiotaxi. Dat zagen we in 2019 ook al. In de tweede plaats zijn de kosten geïndexeerd. De kostenstijging die te maken heeft met prijsindexatie is € 73.000. Dit bedrag betalen we uit de stelpost loon- en prijscompensatie. Dan blijft er een kostenstijging van € 137.000 over. We nemen nu alleen de kostenstijging vanaf 2021 op. De ontwikkeling van de kosten in 2020 is nog erg onzeker door de coronacrisis. Er worden op dit moment veel minder ritten gereden. De komende maanden wordt duidelijker wat dat betekent voor onze kosten in 2020.

Zorgvuldige afschaffing minimapas

In de afgelopen programmabegroting is besloten de minimapas voor het Kleinschalig Collectief Vervoer vanaf 2020 af te schaffen. Om deze maatregel op een zorgvuldige manier in te voeren is de ingangsdatum opgeschoven van 1 januari naar 1 april. Daardoor valt de ingeschatte besparing dit jaar € 19.500 lager uit. Daarbij merken we op dat de aangekondigde afschaffing van de minimapas al sinds het begin van het jaar leidt tot hogere aanvragen voor alternatieve (vervoers)voorzieningen. Dat betekent dat we op andere plekken in 2020 mogelijk overschrijdingen van de budgetten gaan zien. We monitoren deze ontwikkeling.

Hogere kosten huishoudelijke verzorging

De kosten voor huishoudelijke verzorging waren in 2019 afgerond € 285.000 hoger dan begroot. Dat komt door een sterke stijging van het aantal aanvragen, vooral door de invoering van het abonnementstarief. We verwachten dat deze stijging structureel is en mogelijk verder toeneemt doordat mensen steeds langer thuis blijven wonen en ouder worden. We kunnen deze kostenstijging voor een deel opvangen door de begroting voor persoonsgebonden budgetten (PGB's) voor huishoudelijke verzorging vanaf 2020 met € 200.000 te verlagen. We zien dat er de afgelopen jaren minder gebruik is gemaakt van PGB's. Mensen kiezen steeds meer voor zorg in natura (ZIN). Dan blijft er per saldo een kostenstijging van € 85.000 over.

Uitvoeringsbudget proeftuin Ruwaard

We ramen jaarlijkse uitvoeringskosten voor de proeftuin Ruwaard (€ 80.000). Deze kosten betalen we vanuit de bijdragen van diverse partners van de proeftuin Ruwaard. Deze lasten en baten waren nog niet opgenomen in de programmabegroting 2020-2023. Daarnaast begroten we € 22.000 voor uitvoering voor Huis van de Wijk. Dit bedrag is in 2019 over gebleven van het eenmalige budget van € 80.000 wat toegekend is bij de programmabegroting 2020-2023. De uitvoering schuift door naar 2020 en de kosten betalen we net als in 2019 uit de reserve wonen, welzijn en zorg.

Compensatie Voogdij en jeugdzorg 18+

Van het Rijk ontvangen we in 2020 eenmalig extra geld omdat de werkelijke voogdij en jeugdzorg 18+ kosten 2018 hoger waren dan de ontvangen compensatie in dat jaar. Het gaat om een bedrag van € 807.000. We gebruiken dit geld om tekorten jeugdzorg 2020 mee af te dekken en om kosten voortvloeiende uit implementatie regionale inkoop, ontwikkeling dashboard, kwartiermaker etc. af te dekken. Dit tekort bedraagt € 217.000. Per saldo hebben we een voordeel van € 591.000.

Fasering activiteiten inburgeringswet en vertrouwensexperiment "Zelf aan het stuur en op maat"

We gaan de activiteiten voor de inburgeringswet en vertrouwensexperiment "Zelf aan het stuur en op maat" anders faseren. Het was de bedoeling beide projecten in 2020 af te ronden. Op basis van een bijgestelde planning loopt de uitvoering door in 2021. We passen de uitgaven en bijbehorende dekking hierop aan. Voor beide projecten samen is nog € 91.000 restantbudget uit 2019 beschikbaar. In 2020 hadden we daarnaast al € 198.000 aan uitgaven geraamd. We gaan dit totaalbudget van € 289.000 nu als volgt over de jaren verdelen: € 58.000 in 2020 en € 231.000 in 2021. We onttrekken alle uitgaven aan de reserve participatiebevordering.

Programma 2. Werk, inkomen en onderwijs

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten
- is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten
bedragen x € 1.000

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Noodlokalen Bernadetteschool	97	25	25	46
Hogere kosten bijzondere bijstand	231	231	231	231
Voorschot beschikking Tozo	6.259	0	0	0
Ontvangen vanuit het Rijk	-6.259	0	0	0
Fasering activiteiten Participatiebevordering	25	122	0	0
Uit reserve Participatiebevordering	-25	-122	0	0
Totaal 3O-ontwikkelingen	**328**	**256**	**256**	**277**

Toelichting 3O-ontwikkelingen

Noodlokalen Bernadetteschool

We hebben extra kosten voor de Bernadetteschool. Het gaat om een bedrag van € 97.000 in 2020, € 25.000 in 2021 en 2022 en € 46.000 in 2023. Er is sprake van groei van het leerlingenaantal op het speciaal onderwijs. Als gevolg van die groei is er al enkele jaren een ruimtetekort op de locatie Hub Noord-Brabant aan de Ruwaardstraat 15, de Bernadetteschool. De school heeft het tekort opgevangen door het benutten van de aula, de werk- en pauzeruimten voor docenten en delen van de verkeersruimten. Nu de brandweer onveilig en ontoelaatbaar gebruik van ruimten heeft geconstateerd, vraagt de school om uitbreiding met 2 noodlokalen voor de voorlopige duur van 3 jaar. De kosten voor plaatsing en verwijdering van de noodlokalen bedragen € 118.000, de huurkosten bedragen € 25.000 per jaar.

Hogere kosten bijzondere bijstand

De jaarlijkse kosten voor bijzondere bijstand stijgen vanaf 2020 met € 231.000. In de jaarrekening van 2019 zagen we al een toename van het gebruik van bijzondere bijstand. We verwachten dat dit een structurele stijging is. Deze stijging komt bovenop de eerdere stijging van € 395.000 die we in 2018 hadden. Diverse redenen veroorzaken dit nadeel. We slagen er steeds beter in inwoners met een laag inkomen te bereiken wat aansluit op ons beleid. Met gerichte maatregelen proberen we hen te ondersteunen. We zetten in om het niet-gebruik terug te dringen. Hierdoor hebben we veel inwoners met een laag inkomen bereikt. De kosten bijzondere bijstand jonger dan 21 jaar stijgen. Deze kosten zie je terug in de beschermde woonvormen zoals het Verdihuis. Ook maatwerkoplossingen worden met bijzondere bijstand bekostigd. De uitgaven en gebruik van de individuele inkomenstoeslag stijgen (met 4% t.o.v. 2018 ofwel van € 721.000 in 2018 naar € 748.000 in 2019). Deze toeslag is bedoeld voor inwoners die 3 jaar of langer een laag inkomen hebben. De uitgaven voor beschermingsbewind, curatele stelling, mentorschap en rechtsbijstand nemen toe (met 8% t.o.v. 2018 ofwel van € 1.130.000 in 2018 naar € 1.217.000 in 2019). Daarnaast is er meer gebruik gemaakt van de regeling individuele studietoeslag. Tot slot is het aantal deelnemers met een laag inkomen aan de collectieve zorgverzekering Azoss gestegen (met 7% t.o.v. 2018 ofwel van € 1.148.000 in 2018 naar € 1.230.000 in 2019). Hierdoor zijn ze goed verzekerd tegen ziektekosten.

Voorschot beschikking Tozo

We hebben vanuit het Rijk een voorschot ontvangen van € 6,3 miljoen voor de uitvoering van de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo). De Tozo is een van de maatregelen van het kabinet om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. De regeling is voor zelfstandig ondernemers, waaronder zzp'ers. Het voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud als het inkomen door de coronacrisis tot onder het sociaal minimum daalt. Daarnaast voorziet het in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen als gevolg van de coronacrisis op te vangen. Vanuit het Rijk hebben we een voorschot ontvangen voor de financiering van Tozo. We hebben op dit moment nog geen zicht op de totale kosten voor Tozo. Feitelijke afrekening met het Rijk vindt plaats op basis van werkelijk gemaakte kosten.

Fasering activiteiten Participatiebevordering

We hebben in totaal € 147.000 minder uit de reserve Participatiebevordering. We hebben in 2019 € 147.000 in de reserve participatiebevordering gestort voor het teamontwikkelingstraject Sociaal Domein en de pilot "Intensieve aanpak zorgklanten". Dat hebben we gedaan omdat deze projecten in 2019 later gestart waren. We willen de werkzaamheden in 2020 en 2021 gaan uitvoeren. De fasering van de kosten is als volgt: € 25.000 in 2020 en € 122.000 in 2021. We onttrekken deze bedragen uit de reserve.

Programma 3. Ontmoeten, sport en cultuur

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten
- is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten
bedragen x € 1.000

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
NOK huur 2 jaar	14	14	0	0
Uit reserve IVB	-14	-14	0	0
Nabetaling fanfare Jong Leven	20	0	0	0
Aandachtsexploitaties 2017 2018	113	0	0	0
Uit reserve IVB	-113	0	0	0
Afwikkeling huur BC Schadewijk t/m 2019	40	0	0	0
Uit reserve IVB	-40	0	0	0
Totaal 3O-ontwikkelingen	**20**	**0**	**0**	**0**

Toelichting 3O-ontwikkelingen

NOK huur 2 jaar

We stellen voor aan de gemeenschap NOK voor maximaal 2 jaar bij te dragen in de huurkosten van de tijdelijke voorziening voor ontmoeten. We hebben hiervoor geen aanvullend budget nodig, het bedrag van maximaal € 28.750 (over 2 jaar) betalen we uit de IVB-reserve.

Nabetaling fanfare Jong Leven

We passen de begroting 2020 eenmalig aan voor een nabetaling aan de fanfare Jong Leven uit Macharen. De extra kosten bedragen € 20.000. Naar aanleiding van een rechtelijke uitspraak in 2018 hebben we aan fanfare St. Lambertus uit Lith destijds een extra bedrag uitgekeerd. Dit omdat we weegfactoren hebben gehanteerd binnen dezelfde subsidieregeling en dat leidt volgens uitspraak tot rechtsongelijkheid. Op grond daarvan heeft fanfare Jong Leven ook bezwaar ingediend. Na overleg zijn we met Jong Leven tot een compromis van € 20.000 gekomen. Hiermee is in de begroting geen rekening gehouden.

Aandachtsexploitaties 2017 2018

We dragen bij in de exploitatietekorten 2017 en 2018 van 4 wijk- en dorpscentra, te weten Koppelinck (€ 38.500), Berchplaats (€ 53.000), Meteoor (€ 12.200) en Acropolis (€ 9.400). We betalen de totale kosten van € 113.100 uit de reserve IVB, we hebben geen aanvullend budget nodig.

Afwikkeling huur Wijkcentrum Schadewijk t/m 2019

De gemeente huurt Wijkcentrum Schadewijk van Brabant Wonen. Het gebouw wordt onderverhuurd aan de beheerstichting. De afspraken ten aanzien van onderhoud in het huurcontract blijken in de praktijk niet werkbaar. Een aantal verantwoordelijkheden zijn per 1 januari 2020 in een allonge bij de huurovereenkomst overeengekomen en bij de gebouweigenaar gelegd, zodat de verantwoordelijkheid voor de beheerstichting kleiner wordt. Dit is in lijn met verantwoordelijkheden bij andere wijk- en dorpscentra. De beheerstichting kan zich nog meer richten op zijn gebruikers exploitatie. Voor bijkomende diensten zoals data en onderhoudskosten die geleverd zijn, van 2015 tot en met 2019, is een prijs overeengekomen. Door de gewijzigde demarcatielijst gaan de huurkosten aan Brabant Wonen omhoog met ongeveer € 10.000 per jaar. Binnen de structurele exploitatie van Buurt- en Wijkcentra kunnen we deze verhoging vanaf 2020 opvangen. Voor de bijkomende kosten is een bedrag overeengekomen voor de jaren 2015 tot en met 2018-2019 van € 39.666. In januari 2018 is dit vastgelegd in het B&W besluit aandachtsexploitaties. Omdat de allonge op 1 januari 2020 is geaccordeerd door Brabant Wonen en gemeente Oss kan het besluit pas vanaf deze datum geeffectueerd worden. We betalen de kosten tot en met 2019 uit de reserve IVB, we hebben dan ook geen aanvullend budget nodig.

Programma 4. Dynamisch stadscentrum

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten
- is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten
bedragen x € 1.000

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Budgetten taskforce, wonen en gevelverbetering centrum	207	0	0	0
Uit reserve Walkwartier	24	0	0	0
Uit reserve Volkshuisvesting	184	0	0	0
Stimulering wonen in het centrum en vergroening stadshart	560	0	0	0
Uit reserve Investeringsfonds Stadshart	-560	0	0	0
Totaal 3O-ontwikkelingen	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting 3O-ontwikkelingen

Budgetten taskforce, wonen en gevelverbetering centrum

Vorig jaar hebben we de budgetten voor taskforce, gevelverbetering en wonen in het centrum niet volledig besteed. Het saldo dat we over hadden is in de reserves Walkwartier en Volkshuisvesting, waaruit we deze budgetten betaalden, achtergebleven. Deze budgetten gebruiken we dit jaar om alle claims te betalen. Wij dekken de kosten uit de beschikbare bedragen in de reserves. Het gaat om € 23.500 voor de taskforce uit de reserve Walkwartier, € 29.500 voor gevelverbetering en € 154.000 voor wonen in het centrum uit de reserve Volkshuisvesting. Dit vraagt daarom ook geen extra budget.

Stimulering wonen in het centrum en vergroening stadshart

In de raadsvergadering van 16 april 2020 is er extra budget toegekend voor de regeling stimulering wonen in het centrum van € 60.000 en een incidenteel budget van € 500.000 voor vergroening stadshart. We betalen dit uit de reserve stadshart. Daarom kost dit niets extra.

Programma 5. Zuinig op ons klimaat

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten
- is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten
bedragen x € 1.000

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Vergroenen Tapijtplein	40	0	0	0
Uit reserve Groenfonds landelijk gebied	-40	0	0	0
Budget duurzame polder	250	0	0	0
Uit Investeringsfonds Duurzaamheid	-250	0	0	0
Totaal 3O-ontwikkelingen	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting 3O-ontwikkelingen

Vergroenen Tapijtplein

Dit jaar start de vergroening van het Tapijtplein. Hiervoor vragen wij een budget van € 40.000 aan. We betalen dit uit de reserve groenfonds landelijk gebied. Zodoende kost dit initiatief dan niets extra.

Budget duurzame polder

Met onze partners de provincie Noord-Brabant en gemeente 's-Hertogenbosch gaan we door om de mogelijkheden van duurzame polder te onderzoeken. Iedere deelnemer legt hiervoor € 250.000 in. Wij vragen hiervoor voor dit jaar een budget aan € 250.000. Dit bedrag betalen we uit de reserve investeringsfonds duurzaamheid. Dit betekent dat deze budgetaanvraag niets extra kost.

Programma 6. Vitale economie

Dit programma heeft geen 3O-ontwikkelingen.

Programma 7. Mobiliteit

Dit programma heeft geen 3O-ontwikkelingen.

Programma 8. Aantrekkelijk wonen in Oss

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten
- is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten
bedragen x € 1.000

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
MER Nieuw Zevenbergen	80	0	0	0
Uit reserve Geluid	-80	0	0	0
Budget Omgevingswet	200	0	0	0
Uit algemene reserve	-132	0	0	0
Energie-opwekking	250	0	0	0
Uit reserve Ontwikkeling windpark	-250	0	0	0
Totaal 3O-ontwikkelingen	**68**	**0**	**0**	**0**

Toelichting 3O-ontwikkelingen

MER Nieuw Zevenbergen

We willen het bestemminsplan voor Nieuw Zevenbergen voor 1 januari 2021 en voor de invoering van de omgevingswet vaststellen. Het project is door diverse omstandigheden vertraagd. Om het bestemminsplan voor genoemde datum vast te stellen moet er dit jaar een nieuwe MER worden uitgevoerd. Het accent van dit onderzoek ligt voornamelijk op het gebied van geluidsoverlast. De kosten van de MER schatten we op € 80.000 en betalen we uit de reserve geluid. We hebben hiervoor geen extra budget nodig.

Budget Omgevingswet

We verwachten dit jaar € 200.000 uit te geven voor de invoering van de Omgevingswet. We kunnen een bedrag van € 132.000 halen uit beschikbare reserve. Resteert er een tekort van € 68.000 in 2020. We hebben een prognose gemaakt van de kosten in 2020 voor onder andere de kosten van de inhuur en inzet van projectleiders (inclusief projectleiding digitalisering), externe onderzoeken en opleidingskosten.

Energie-opwekking

Voor 2020 vragen wij een budget voor inhuur personeel en voor materiele kosten. Wij schatten het bedrag op € 250.000. Wij betalen het budget uit de reserve windpark, we hebben geen extra budget nodig.

Programma 9. Veilige omgeving

Dit programma heeft geen 3O-ontwikkelingen.

Programma 10. Besturen in verandering van tijden

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten
- is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten
bedragen x € 1.000

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Hogere kosten facility	95	95	95	95
Verkiezingen	-110	0	0	0
Digitale stelsel Omgevingswet	270	147	147	147
Uit reserve Automatisering	-183	0	0	0
Informatieveiligheid	15	0	0	0
Datadistributie beheer	24	24	24	0
Uit reserve Automatisering	-24	-24	-24	0
Ondersteuning Helpdesk	100	40	0	0
Uit reserve Automatisering	-39	-40	0	0
Voordeel uitgestelde investeringen	-61	0	0	0
Aanschaf extra laptops/beeldschermen	0	17	17	17
Investering project vergunningen op de kaart	0	12	12	12
Projecten informatieveiligheid	72	0	0	0
Uit reserve Automatisering	-72	0	0	0
Totaal 3O-ontwikkelingen	**137**	**321**	**321**	**321**

Toelichting 3O-ontwikkelingen

Hogere kosten facility

We verhogen het budget van postbezorging structureel met € 45.000 en van iBabs met € 50.000. In de jaarrekening 2019 hebben we geconstateerd dat de kosten van postbezorging al vanaf 2015 structureel € 45.000 hoger zijn dan geraamd. Daarnaast zijn de kosten van het gebruik van iBabs niet opgenomen in de begroting. Deze kosten stijgen door de toename van het gebruik. Daarom stellen we deze budgetten bij met in totaal € 95.000.

Verkiezingen

In 2020 zijn er geen verkiezingen. Het begrote budget van € 110.000 valt vrij.

Digitale stelsel Omgevingswet

De Omgevingswet zou per 1 januari 2021 in werking treden. Door de Coronacrisis is deze datum weer uitgesteld en is nog niet bekend wanneer deze wet wordt ingevoerd. Wij moeten door met onze voorbereiding om ons in te richten op de Omgevingswet. De digitale ondersteuning bij de uitvoering van deze wet vraagt om een fundamentele andere werkwijze, waarin onze medewerkers tijdig meegenomen moeten worden. Wij vragen voor 2020 een incidenteel budget van € 182.500 aan. Dit betalen we uit de reserve automatisering. Daarnaast vraagt deze inrichting om een structureel budget van € 87.000 vanaf 2020. Vanaf 2021 stijgt het structurele budget met € 60.000. In het structurele bedrag is een extra formatieplaats (€ 80.000) voor ICT beheer.

Informatieveiligheid

We verwachten een incidentele uitgave van € 15.000 voor 2020. Vanuit een eerder uitgevoerde hackertest, in opdracht van de rekenkamercommissie, is de toezegging gedaan om een hertest uit te voeren.

Datadistributie beheer

We verwachten een incidentele uitgave van € 24.000 vanaf 2020 tot en met 2022 om de bestaande beheer van datadistributie uit te besteden. We betalen deze kosten uit de reserve automatisering. Datadistributie zorgt er voor dat gegevens binnen de organisatie veilig en compleet worden gesynchroniseerd. Met nieuwe landelijke ontwikkelingen zoals common ground gaat datadistributie met nieuwe technologie op basis van API. Daarnaast wordt steeds meer en intensiever in complexere ketens samengewerkt waarin gegevens worden uitgewisseld op basis van nieuwe technologie (API) en in nieuwe omgeving (Cloud). Dat vraagt een nieuwe expertise waar we de medewerkers die nu aan de datadistributie werken op voor moeten bereiden. Omdat de huidige manier van werken niet toekomstbestendig is gaan we het beheer van de bestaande datadistributie voor 3 jaar uitbesteden. In die tussentijd hebben we andere technologieën geïntroduceerd waarbij ook nieuwe expertise hoort, passen we systemen aan en leiden we medewerkers op. De bestaande datadistributie wordt dan geconfigureerd naar de nieuwe manier van werken.

Ondersteuning Helpdesk

We vragen een incidenteel budget aan van € 100.000 voor 2020 en € 40.000 voor 2021. Dit betalen we uit de reserve automatisering. Er is 3 jaar geleden besloten om de helpdesk ondersteuning niet structureel te maken en slechts voor een periode van 3 jaar budget aan te vragen. Deze periode loopt nu in mei ten einde. In de tussenliggende periode is er een doorlopende zware belasting op de helpdesk geweest en is het niet gelukt om structurele aanpassingen in de manier van organiseren te realiseren. De druk op de digitale transitie neemt toe en de digitale vaardigheden van de medewerkers binnen de gemeente Oss zijn vaak onvoldoende. Dat is tijdens de recentelijke crises des te meer gebleken. Er wordt daarom in het algemeen een groot beroep gedaan op ondersteuning vanuit de helpdesk. Er volgt dit jaar een uitgebreidere verkenning naar een gemeenschappelijke servicedesk. Daar maakt ook de helpdesk van automatisering deel van uit. Mocht deze verkenning positief zijn dan gaat er veel veranderen in de manier van werken. Om de komende tijd deel te nemen aan de verkenning, de lopende werkprocessen te verbeteren en de periode te overbruggen naar een eventuele nieuwe inrichting van een servicedesk wordt verzocht de ondersteuning van de helpdesk nogmaals voor een periode van 1 jaar uit te breiden met 1 Fte. Dit doen we op basis van inhuur zodat we in de tussentijd ook de expertise die we nodig hebben kunnen aanpassen.

Aanschaf extra laptops/beeldschermen

We vragen een investeringsbudget aan van € 50.000 voor de aanschaf van extra laptops/beeldschermen. Dit leidt tot jaarlijkse exploitatie kosten van circa € 17.000. Deze zijn benodigd voor het faciliteren van thuiswerken voor medewerkers tijdens de Coronacrisis. Ook na de crisis zal er naar verwachting meer thuis gewerkt worden.

Investering project vergunningen op de kaart

We vragen een investeringskrediet van € 31.000 voor het project vergunningen op de kaart. Inclusief jaarlijkse onderhoudskosten (€ 7.500) leidt dit tot een jaarlijkse last van € 12.000. Deze software valt onder de verplichting Digitaal Stelsel Omgevinsgwet. In het investeringskrediet zitten implementatiekosten van € 6.000).

Projecten informatieveiligheid

Voor informatieveiligheid hebben we dit jaar een bedrag nodig van € 72.000. Dit bedrag onttrekken we uit de reserve automatisering. We hebben dus geen extra geld nodig. Projecten, die zijn opgestart en waarvoor het geld nodig is, zijn het project Uitwijk, project crisiscommunicatie en communicatie rondom informatieveiligheid. Er is op dit moment een beperkte uitwijk voor de dienstverlening geregeld. Dit moet breder onderzocht worden om de beschikbaarheid te garanderen bij uitvallen van de bedrijfsvoering door bijvoorbeeld brand of andere calamiteiten. Het project brengt in beeld wat er nodig is om de dienstverlening minimaal voort te zetten en maximaal en legt scenario's voor. Er is geen crisiscommunicatie plan voor ICT beschikbaar. Dit heeft met name tijdens de citrix en corona crisis voor extra belasting op de ICT organisatie en totale organisatie gezorgd. De communicatie rondom informatieveiligheid 'campagne veiligheid' is naar aanleiding van het rekenkamercommissie onderzoek per direct opgepakt. Dit is voor een periode van minimaal 1 jaar onder leiding van ICT.

Programma 11. Financieel solide

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten
- is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten
bedragen x € 1.000

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Vrijval stelpost risico's activeren uren	-334	-334	-334	-334
Lagere investeringslasten door vertraging	-169	0	0	0
Bijstelling rente-inkomsten hypotheken en startersleningen	-20	-20	-20	-20
Vrijval stelpost loon- en prijscompensatie	-635	-635	-635	-635
Totaal 3O-ontwikkelingen	**-1.158**	**-989**	**-989**	**-989**

Toelichting 3O-ontwikkelingen

Vrijval stelpost risico's activeren uren

We stellen voor om de stelpost voor risico's voor het activeren van uren vrij te laten vallen. Hierdoor ontstaat een structureel voordeel van € 334.000. In de programmabegroting 2019 is deze post meerjarig opgenomen. Deze post hadden we opgenomen omdat we in de begroting een toename zagen van het aantal uren wat besteed werd ten laste van zogenaamde rendabele activiteiten (grondbedrijf, afval en riolering). Deze toename stond gedurende 2019 mede onder druk in verband met knelpunten binnen vastgoed. We hebben echter geconstateerd dat in de jaarrekening 2019 de urenbesteding conform planning is verlopen. Daarom hebben we deze stelpost niet meer nodig.

Lagere investeringslasten door vertraging

Diverse investeringen binnen de openbare ruimte en facility zijn vertraagd. Dit leidt tot een eenmalig voordeel van € 169.000 in 2020.

Bijstelling rente-inkomsten hypotheken en startersleningen

We verwachten per saldo hogere rente-inkomsten van € 20.000. Door versnelde aflossing van hypotheken van (voormalig) gemeentelijk personeel zien we een daling van de inkomsten van € 240.000. Hier tegenover staan de rente-opbrengsten van starters-/duurzaamheids-/blijversleningen omdat deze nog niet in de begroting 2020-2024 zijn opgenomen (€ 260.000).

Vrijval stelpost loon- en prijscompensatie

We verwachten een lagere loonstijging (CAO en premiestijgingen). Hierdoor hebben we € 635.000 minder geld nodig. In de begroting gingen we over de jaren 2019 en 2020 uit van een totale loonstijging van 7,5% over deze twee jaren. Deze bestaat uit een jaarlijkse premiestijging van 1,2% en vervolgens de reguliere loonstijging van 3,25% per 1 oktober 2019, 1% per 1 januari 2020, 1% per 1 juli 2020 en 1% per 1 oktober 2020. Achteraf blijkt dat dit circa 1,5% lager is dan begroot wat vooral veroorzaakt wordt door lagere stijging van premies.

Budgettair neutrale wijzigingen

In de volgende tabel geven we een overzicht van de budgettair neutrale wijzigingen per programma. Dit zijn wijzigingen die niet inhoudelijk van aard zijn en per saldo geen geld kosten. Deze wijzigingen zijn programma-overstijgend en moeten daarom volgens de voorschriften van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) inzichtelijk gemaakt worden. Wijzigingen boven de € 100.000 lichten we kort toe.

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten
- is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten
bedragen x € 1.000

Programma	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Programma 1. Zorg en welzijn	573	1.621	1.621	1.621
Programma 2. Werk, inkomen en onderwijs	-398	-402	-400	-412
Programma 3. Ontmoeten, sport en cultuur	596	583	581	579
Programma 4. Dynamisch stadscentrum	-27	-27	-27	-21
Programma 5. Zuinig op ons klimaat	134	59	59	59
Programma 6. Vitale economie	134	108	110	112
Programma 7. Mobiliteit	-48	1	1	1
Programma 8. Aantrekkelijk wonen in Oss	4	4	4	4
Programma 10. Besturen in verandering van tijden	2	-415	-416	-406
Programma 11. Financieel solide	-970	-1.531	-1.532	-1.534
Totaal budgettair neutrale wijzigingen	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting wijzigingen boven de € 100.000

- We hevelen binnen de begroting het budget voor ambulantisering GGZ over van WMO naar maatschappelijke opvang. Het betreft een interne verschuiving. Op basis van de septembercirculaire 2019 gemeentefonds ontvangen we in € 2020 € 95.000, in 2021 € 118.000, in 2022 € 137.000 en daarna € 139.000 voor ambulantisering GGZ. In het hoofdlijnenakkoord GGZ wordt ingezet op ambulantisering van de zorg. Dit leidt tot een groter beroep op zorg en begeleiding in de gemeente. In dit kader hebben het nieuwe koersdocument vastgesteld voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid. Hierin is besloten sterker de nadruk te leggen op lokale hulp en ondersteuning voor deze doelgroep. Hiervoor willen we in 2020 en de komende jaren de extra financiële middelen inzetten.
- Vanuit de middelen die we van het Rijk voor beschermd wonen krijgen betalen we ook onze toegang voor beschermd wonen. De kosten daarvan in 2020 zijn € 280.778. We hevelen dit bedrag over van programma 1 Zorg en welzijn naar de afdeling Zorg binnen programma 10. Besturen in verandering van tijden.
- We herschikken de budgetten voor de voormalig horizonscholen. Deze zijn voor een deel overgedragen aan het onderwijs en voor een deel zijn de gebouwen overgebracht naar het cluster multifunctionele accommodaties. Het gaat om een wijziging van ongeveer € 0,5 miljoen van programma 2 naar programma 3.
- Per 2024 worden volgens raadsbesluit de hogere OZB inkomsten bij het Walkwartier ingezet voor de exploitatie van het Uithuis. Het gaat om en bedrag van € 71.000.

- Bij het opmaken van de jaarrekening 2019 is gebleken dat budgetten voor erfpacht, beheercomplexen en verhuurde panden op een aantal onderdelen niet meer in overeenstemming zijn met de werkelijke uitgaven en inkomsten. Bij erfpachten zijn hogere opbrengsten voor erfpachten woningbouw, bij de beheercomplexen zijn de pachtgelden aanzienlijk verlaagd en is jaarlijks sprake van kosten voor herverkavelingsrente. Bij verhuurde panden is het budget voor energie niet meer toereikend. Met deze wijziging voeren we enkele aanpassingen door. Voor deze bijstelling hebben we geen aanvullend budget nodig.
- We hebben een incidenteel budget nodig van € 98.000 voor de interim-manager afval. De nieuwe aanpak van huishoudelijk afval moet in 2021 geïmplementeerd worden. Daarom wordt per direct invulling gegeven aan de voorbereiding hiervan. De kosten onttrekken we aan de reserve Organisatieontwikkelingen. Het kost dus niets extra.
- We hebben verschillende voordelen doordat investeringen zijn vertraagd. Dit voordeel van € 169.000 hebben we gemeld als één 3O-ontwikkeling in programma 11. De investeringen die vertraagd zijn komen uit verschillende programma's. Het voordeel wordt met name veroorzaakt door verschuivingen in programma 5 (€ 124.000) en programma 7 (€ 48.000).
- De begrotingswijziging voor de lagere personeelskosten als gevolg van minder paspoorten en identiteitskaarten (van 5 naar 10 jaar) is incidenteel verwerkt. De wijziging is verwerkt tot en met het jaar 2023. In de Programmabegroting 2020-2023 is deze bij de 3O-Ontwikkeling opgenomen en aangegeven dat de lagere personeelskosten beschikbaar blijven voor de organisatie (€ 105.000 op jaarbasis). In 2024 komt een incidenteel hogere opbrengst. Met deze hogere opbrengst kan de incidentele inhuur worden afgedekt. De wijziging heeft een structureel karakter en behoort structureel verwerkt te worden.
- We gaan het programma e-dienstverlening anders organiseren. Dat betekent dat we in 2020 € 115.000 uit de reserve e-dienstverlening onttrekken. Daarnaast dragen we € 67.520 structureel budget over. Het programma e-dienstverlening heeft volgens planning een groot deel van de projecten opgeleverd. Een paar voorbeelden: Voor burgerzaken hebben we het portaal e-diensten ingericht en hebben we voorbereidingen gedaan voor een verdere digitalisering van processen. In voorbereiding naar de Omgevingswet hebben we technische koppelingen tussen systemen gelegd. Hierdoor kunnen inwoners hun aanvraag volgen. Daarnaast hebben we een start gemaakt om vergunningen op de kaart te tonen. We gaan de manier van organiseren voor het programma dit jaar wijzigen. Dat houdt in dat we de digitale transformatie breder en in samenwerking met de organisatie gaan vormgeven. We gaan de digitalisering verder verbeteren met behulp van vergaande procesoptimalisatie en ondersteuning vanuit ICT. Dat betekent dat we de resterende budgetten van het programma e-dienstverlening op basis van projectplannen zoveel mogelijk direct toewijzen aan proceseigenaren. Regie op resultaten ligt niet meer bij het programma maar in de lijnorganisatie. De eerste overdracht van budgetten doen we nu. We streven ernaar het restant bij de programmabegroting naar de lijn over te dragen.
- Op basis van amendement gemeenteraad (vaststelling gemeentebegroting d.d. 7 november 2019) een correctie doorgevoerd voor de straatcoaches. Er is gekozen om diensten af te blijven nemen van Secutor Security BV in plaats van eigen jeugd BOA 's op te leiden. Dit was oorspronkelijk wel het idee. We hebben deze wijziging per ongeluk in het verkeerde programma verwerkt. We corrigeren dit nu. Het gaat om een bedrag van € 173.000 van programma 1 naar programma 10.
- We nemen € 7.750 op voor de kosten restauratie historische klok bij het Museum Jan Cunen (MJC). Het museum beheert een gemeentelijke collectie. De klok maakt hiervan onderdeel uit. De klok is een 18e eeuws Amsterdams staand horloge. Omdat de kast van de klok behoorlijk is verdroogd hebben we deze laten restaureren. Dit om te voorkomen dat de kosten veel hoger zouden oplopen. Hierdoor is de historische klok behouden voor het MJC. De kosten betalen we uit de post onvoorzien.
- We stellen € 170.000 ter beschikking voor bodemonderzoeken op het Hoornwerk in Ravenstein. We gaan onderzoeken of het dorpshuis Vidi Reo gerealiseerd kan worden op het Hoornwerk in Ravenstein en hiervoor alle kosten ramen. Dit zijn de kosten van nieuwbouw, inrichting openbare ruimte en aanleg infrastructuur. Om dit te kunnen doen, zijn op het Hoornwerk 3 bodemonderzoeken noodzakelijk: milieuverontreiniging, archeologie en munitie. Hiervoor was een budget gereserveerd van € 30.000. Dit budget is niet toereikend. Met dit advies wordt besloten aanvullend budget ter beschikking te stellen. De extra kosten betalen we uit de post onvoorzien.

- We onttrekken diverse bedragen aan de stelpost loon- en prijscompensatie binnen programma 11. Het gaat om een bedrag van circa € 1,6 miljoen in 2020 en vanaf 2021 € 2,2 miljoen per jaar. Dit wordt met name veroorzaakt door de volgende onderdelen:
    - De kosten voor jeugdzorg stijgen. Van deze kostenstijging heeft een deel te maken met het toepassen van indexatie: € 700.000 vanaf 2020 en aanvullend € 550.000 vanaf 2021. De indexatie voor 2020 betalen we uit de stelpost voor loon- en prijscompensatie. We gaan er vanuit dat we de indexatie van 2021 vergoed krijgen via de aankomende meicirculaire van het Gemeentefonds.
    - De kosten voor individuele begeleiding en dagbesteding stijgen vanaf 2020 met € 255.000. De tarieven zijn met 2,58% verhoogd als gevolg van indexatie. Dat sluit aan op de contracten die we met de aanbieders van deze producten gesloten hebben.
    - De kosten voor leerlingenvervoer stijgen vanaf 2020 met € 78.000 door de indexatie van de tarieven.
    - De tarieven voor huishoudelijke hulp stijgen vanaf 2020. Dit leidt tot hogere kosten van € 180.000. De tariefstijging komt doordat er eind 2019 een nieuwe cao voor de zorg is afgesloten. Op basis daarvan betalen we vanaf dit jaar hogere tarieven aan de zorgaanbieders.
    - De huurkosten voor woonvoorzieningen, rolstoelvoorzieningen en vervoersvoorzieningen stijgen vanaf 2020 met € 62.000. De tarieven zijn met 2,7% verhoogd als gevolg van indexatie. Dat sluit aan op de contracten die we met de aanbieders van deze producten gesloten hebben.
    - De kosten van de Regiotaxi stijgen vanaf 2020 door de prijsindexatie is € 73.000 (NEA index 6,7%). Dit bedrag betalen we uit de stelpost loon- en prijscompensatie.
    - De uurtarieven van de omgevingsdienst zijn verhoogd met 3,94%. Dit betekent dat onze budgetten voor de basis- en verzoektaken die de ODBN voor ons verzorgd ook verhoogd worden. Het gaat om een bedrag van € 84.000.
    - We hebben vorig jaar een salarisstijging van 7,5% opgenomen door de gewijzigde CAO. Maar naar een herberekening zijn we uitgekomen op een percentage van 6%. We corrigeren deze 1.5% (gemiddeld) op de stelpost loon- en prijscompensatie. Het gaat om een bedrag van € 639.000.
    - Daarnaast hebben we een in indexering van 3% voor het bouwkundig onderhoud van alle gemeentelijke gebouwen € 67.000, voor sportinventaris en cultuur technisch onderhoud van de sportterreinen (€ 25.000) en voor budgetten van IBN beheer, schoonmaak en detachering (€ 13.000).

Toelichting aanpassingen primitieve begroting

De primitieve begrotingscijfers vanuit de programmabegroting 2020-2023 wijken op een aantal onderdelen af van de begrotingscijfers 2020 die we nu hanteren als primitieve begroting. Na het vaststellen van deze documenten is er een aantal administratieve aanpassingen doorgevoerd. Dit zijn geen 3O's of nieuw beleid, maar correcties die aansluiten bij eerder goedgekeurd beleid. Het begrotingssaldo is niet gewijzigd.
Daarnaast is er na het vaststellen van de boekwerken nog een beperkt aantal wijzigingen doorgevoerd kleiner dan € 100.000. Dit is toegestaan op basis van artikel 4 uit de financiële verordening. Ook deze passen binnen het bestaande beleid en hebben geen invloed op het saldo van de begroting.
In onderstaande tabellen is het saldo van de wijzigingen in de kolom verschil weergegeven. De grootste wijzigingen lichten we toe.

Aanpassing begroting 2020 primitief

Bedragen x 1.000

Programma		Primitief oorspronkelijk	Primitief gewijzigd	Verschil
1. Zorg en welzijn	Lasten	92.395	92.393	-2
	Baten	-1.748	-1.748	0
2. Werk, Inkomen en Onderwijs	Lasten	68.508	68.508	0
	Baten	-28.092	-28.092	0
3. Ontmoeten, Sport en Cultuur	Lasten	17.114	17.517	404
	Baten	-2.068	-2.465	-397
4. Dynamisch stadscentrum	Lasten	4.383	4.383	0
	Baten	-3.787	-3.787	0
5. Zuinig op ons klimaat	Lasten	38.561	38.561	0
	Baten	-23.353	-23.367	-15
6. Vitale economie	Lasten	29.412	29.320	-92
	Baten	-38.157	-38.065	92
7. Mobiliteit	Lasten	3.983	4.008	25
	Baten	-2.520	-2.545	-25
8. Aantrekkelijk wonen in Oss	Lasten	31.066	29.556	-1.509
	Baten	-23.700	-22.195	1.504
9. Veilige omgeving	Lasten	7.471	7.471	0
	Baten	-32	-32	0
10. Besturen in verandering van tijden	Lasten	33.744	33.835	91
	Baten	-2.891	-3.012	-121
11. Financieel solide	Lasten	3.101	3.145	44
	Baten	-202.162	-202.162	0
Wijziging totaal saldo	**Lasten**			**-1.039**
	Baten			**1.039**
	Saldo			**0**
Storting reserves		-17.950	-17.950	0
Onttrekking reserves		19.918	19.918	0
Saldo mutatie reserves		1.968	1.968	0
Wijziging totaal saldo na mutatie reserves				**0**

Toelichting aanpassing primitieve begroting 2020

Aanpassingen op de begroting na wijziging betreffen met name verschuivingen tussen baten en lasten binnen hetzelfde programma. Op programma 3 zijn baten en lasten verhoogd in verband met de wettelijke regeling waardoor btw niet meer vrijgesteld is op sport. Dit krijgen we gecompenseerd met een subsidie. Hier was al rekening mee gehouden. Deze subsidie was in eerste instantie verwerkt als verlaging van de lasten, maar hoort als bate geregistreerd te staan. Verder zijn op de programma's 4, 6 en 8 baten en lasten opgehoogd voor hetzelfde bedrag, dit betreft de administratieve verwerking van de boekingen vanuit het grondbedrijf op basis van het vastgestelde najaarsbericht. Daarnaast is er een verschuiving binnen programma 10 op de lasten en baten. Het gaat om een administratieve verwerking van een taakstelling op verschillende bedrijfsvoeringsafdelingen die we in de programmabegroting hebben opgenomen. Deze taakstelling was nodig om de extra formatie op ICT te kunnen realiseren.

Overige ontwikkelingen

In de volgende tabel geven we een overzicht van de overige ontwikkelingen. Deze lichten we daarna toe.

+ is nadeel: hogere uitgaven/lagere inkomsten
- is voordeel: lagere uitgaven/hogere inkomsten
bedragen x € 1.000

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Uitbreiding gesubsidieerde peuteropvang	32	80	80	80
Voordeel budgetten onderwijsachterstandenbeleid	-100	-100	-100	-100
Pilot Nederlandse Schuldhulproute	12	12	0	0
Uit reserve Wonen, welzijn en zorg	-12	-12	0	0
Budget subsidie VVV	-51	-51	-51	-51
Impuls recreatie en toerisme	51	51	51	51
Taskforce Wonen	400	0	0	0
Uit algemene reserve grondbedrijf	-400	0	0	0
Overdracht brandweerkazernes	2	-19	-2	4
Projectleider nieuwe aanpak afval	50	0	0	0
Totaal overige ontwikkelingen	**-16**	**-39**	**-22**	**-16**

Toelichting overige ontwikkelingen

Uitbreiding gesubsidieerde peuteropvang

We stellen voor het aantal uren van gesubsidieerde peuteropvang van 7 uur naar 8 uur per week uit te breiden. Hierdoor zijn de kosten per jaar circa € 80.000 hoger. Per 1 augustus 2020 zijn de gemeenten verplicht om 16 uur, momenteel 10 uur per week, voorschoolse educatie aan te bieden. De voorschoolse educatie wordt betaald vanuit de rijksgelden ten behoeve van onderwijsachterstandenbeleid (OAB). Voor kinderdagverblijven is het relatief eenvoudig om voorschoolse educatie uit te breiden van 10 naar 16 uur. Kinderdagverblijven werken namelijk met ruime openingstijden en bieden de hele dag opvang. Echter binnen de peuteropvang is het lastiger om 16 uur voorschoolse educatie te realiseren. De peuteropvang werkt met korte dagdelen, een ochtend dagdeel van 4 uur en een middag dagdeel van 3 uur (niet gecombineerd op één dag). Die dagdelen zijn leidend voor de invulling van 16 uur voorschoolse educatie, omdat het niet wenselijk is dat doelgroepkinderen langer blijven dan reguliere peuters. Het voorstel is daarom om de gemeentelijk gesubsidieerde peuteropvang uit te breiden van 7 uur naar 8 uur. Dit gaat in met ingang van 1 augustus 2020. Op jaarbasis zullen hierdoor de kosten peuteropvang circa € 80.000 per jaar stijgen. Bij de programmabegroting 2020-2023 is aangegeven dat we € 300.000 voor de Regeling Maatwerk Kinderopvang (SMI) betalen uit de OAB-gelden. Bij vaststelling van het beleidskader OAB 2019, in de gemeenteraad van 19 december 2019, is rekening gehouden met € 400.000. Hierdoor hebben we € 100.000 extra algemene dekking. Van dit bedrag willen we € 80.000 inzetten voor het betalen van de extra kosten uren uitbreiding peuteropvang van 7 uur naar 8 uur per week. Omdat het extra geld eerst vanaf 1 augustus 2020 nodig is hebben we in 2020 een incidenteel voordeel van € 68.000 en nadien een structureel voordeel van € 20.000.

Pilot Nederlandse Schuldhulproute

We nemen € 24.434 op in de begroting voor een pilot van 2 jaar om te deelnemen aan de Nederlandse Schuldhulproute (NSR). De Nederlandse Schuldhulproute maakt het mogelijk dat inwoners in Oss met financiële problemen door aangesloten banken, bedrijven, zorgverzekeraars en andere partners verwezen worden naar de website Geldfit.nl. Hier kunnen ze zien waar ze voor hulp in de gemeente terecht kunnen. Zo worden inwoners met schulden eerder bereikt. Het duurt gemiddeld 5 jaar voordat iemand in beeld komt bij de schuldhulpverlening. Met deze pilot proberen we dit te veranderen. De kosten van € 12.217 per jaar in 2020 en 2021 betalen we uit de reserve wonen, welzijn en zorg.

Budget subsidie VVV

We hebben het subsidiebedrag voor de VVV dit jaar structureel verlaagd met € 51.436. Dit bedrag gebruiken we binnen onze activiteit recreatie en toerisme om een impuls te geven aan de ontwikkelingen binnen dit onderwerp.

Taskforce Wonen en bedrijventerreinen

Voor het instellen van een taskforce versnelling woningbouw en bedrijventerreinen stellen we voor om € 400.000 te begroten. Via een apart raadsvoorstel leggen we dit aan u voor. Het bedrag kunnen we halen uit de algemene bedrijfsreserve van het grondbedrijf, die hiervoor voldoende ruimte heeft. We zien dit als een voorfinaciering uit deze reserve. Op het gebied van ruimtelijk economische ontwikkeling zijn er grote ambities. In het coalitieakkoord ‘kansen zien, kansen pakken’, hebben we aangekondigd de woningbouwproductie fors te willen verhogen. Bij het vaststellen van de woonvisie in de gemeenteraad hebben wij afgesproken met een aanpak ter versnelling van de woningbouw te komen. De vraag naar nieuwe bedrijventerreinen in Oss blijft hoog, en deze willen we ook naar de toekomst blijven faciliteren. Tegelijk constateren we dat de uitgeefbare gronden binnen ons grondbedrijf op korte termijn gaat ‘opdrogen’. Dat betekent dat de versnelling van de aanpak niet alleen nodig is om onze maatschappelijke doelen te realiseren, maar ook om een gezond grondbedrijf te behouden. Opdracht voor de taskforce is om 1) opstellen van een visie op hoofdlijnen; 2) het uitwerken van de strategie; 3) Per project organiseren bemensing en budgetten; 4) komen tot een gezond meerjarenprogramma grondbedrijf waarin voldoende uitgeefbare gronden op termijn is gewaarborgd.

Overdracht brandweerkazernes

Op 24 maart 2020 hebben we besloten tot verkoop van de brandweerkazernes aan de Veiligheidsregio Brabant NO. Dit is volgens het raadsbesluit van 27 juni 2019 waarbij u heeft ingestemd met de begroting 2020 van de Veiligheidsregio BN. Daarbij is toen extra geld vanuit de VRBN gevraagd voor o.a. overdracht van alle brandweerkazernes per 1 januari 2020. Bij de verkoop hebben we maatwerk bedongen in verband met zeggenschap over de kazernes bij een mogelijke herontwikkeling van het gebied. De grondwaarde is in alle gevallen bij terugkoop één euro. Door de overdracht vervallen diverse exploitatiekosten binnen onze gemeentelijke begroting. Dit is reeds bij raadsvoorstel (besluit) van 27 juni 2019 aangegeven. Ook is daarbij vermeld dat door de overdracht van de kazernes de reserve kapitaallasten brandweerkazerne Ravenstein kan vrijvallen. Deze vrijval bedraagt naar verwachting € 281.845. Ook kan door de overdracht de voorziening onderhoud brandweerkazernes vrijvallen. Deze vrijval schatten we op € 158.373. We stellen voor om beide genoemde bedragen toe te voegen aan de algemene reserve. De voornoemde wijzigingen hebben de komende jaren geringe financiële gevolgen. In 2020 een nadeel van € 2.000 en daarna twee jaar beperkte voordelen, vanaf 2023 een structureel tekort van € 4.000. In het kader van de overdracht hebben we eind 2019 en begin dit jaar nog achterstallig onderhoud uitgevoerd. Hiervoor ramen we in 2020 nog € 33.000 en betalen we dit uit de voorziening onderhoud brandweerkazernes.

Projectleider nieuwe aanpak afval

Er is een incidenteel budget nodig van € 40.000 voor een projectleider afval en een incidenteel budget van € 10.000 voor communicatie. De nieuwe aanpak van huishoudelijk afval moet in 2021 geïmplementeerd worden. Daarom moet per direct invulling worden gegeven aan de voorbereiding hiervan. De reserve Afval is leeg. Vandaar komen de kosten ten laste van de reguliere begroting.

Risico's door corona crisis

De huidige crisis heeft grote impact op alle inwoners, bedrijven en instellingen. De huidige crisis raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. In dit hoofdstuk schetsen we een eerste beeld van de financiële risico's op de diverse beleidsterreinen. We monitoren onzer risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

Algemeen kader ondersteuningsmaatregelen

Ter ondersteuning van inwoners, bedrijven en instellingen sluiten we zo veel mogelijk aan bij de landelijke regelingen van het kabinet. Vervolgens kijken we naar provinciale regelingen, banken en branche-organisaties. Ook kijken we naar onze eigen rol. Bewust in deze volgorde. Uitgangspunt daarbij is dat we zo veel mogelijk het zorglandschap en economische/ maatschappelijke infrastructuur in stand houden. We willen een stabiele partner zijn, maar geen onverantwoorde wissel trekken op de toekomst. We volgen in principe landelijke VNG adviezen en stemmen regionaal af, tenzij we belangrijke redenen zien om daarvan af te wijken. Vanuit het principe "samen staan we sterk" pakken we deze crisis aan.

Belangrijke risico's Zorg en Welzijn

- Kosten Wmo, jeugd, leerlingenvervoer en Regiotaxi

We hebben afspraken gemaakt over de doorbetaling van Wmo-aanbieders. Daarmee voorkomen we financiële problemen bij zorgaanbieders en zorgen we voor behoud van het zorglandschap. Op regionaal niveau is hetzelfde gedaan voor aanbieders van jeugdhulp. Er zijn ook afspraken gemaakt over betalingen aan de aanbieders van leerlingenvervoer en de Regiotaxi. We monitoren de dienstverlening van al deze aanbieders. Het Rijk heeft op onderdelen aangekondigd dat er een compensatieregeling komt voor meerkosten die de gemeenten maken door de coronacrisis. De regeling wordt nog verder uitgewerkt. Dat betekent dat we nu nog niet weten wat er wordt verstaan onder meerkosten en in welke mate we deze vergoed krijgen. De exacte effecten van de gemaakte afspraken en mogelijke compensatie is op dit moment dus nog onduidelijk.

- Beschermd wonen

Ook voor beschermd wonen is het moeilijk te voorspellen wat de gevolgen van de coronacrisis zijn. Naar verwachting zullen de instroom en uitstroom stagneren. Daardoor kunnen we te maken krijgen met een tekort op het aantal plaatsen.

- Inkoop jeugdhulp in 2021

De aanbesteding van jeugdhulp vanaf 2021 is vanwege de corona- crisis stopgezet. In de huidige omstandigheden was het niet haalbaar de inkoopprocedure door te laten gaan en op een zorgvuldige manier af te ronden. De Aanbestedingswet biedt de mogelijkheid een spoedprocedure te volgen voor de inkoop van jeugdhulp in 2021. Hiermee kunnen we zorgen dat we voldoende jeugdhulp contracteren en jeugdhulpaanbieders voldoende zekerheid bieden voor 2021. Daarmee waarborgen we de continuïteit van zorg voor jeugdigen. We proberen zoveel mogelijk elementen van de nieuwe inkoop mee te nemen in de contractering voor 2021. We verwachten dat de spoedprocedure binnen de geraamde projectkosten voor 2020 uitgevoerd kan worden. In juni verwachten we duidelijkheid over de uitkomsten van de spoedprocedure. Dan wordt ook duidelijk of er gevolgen zijn voor het budgettair kader 2021 en/of de financiële vertaling daarvan naar individuele gemeenten. Eind 2020 start de aanbestedingsprocedure voor de inkoop van jeugdhulp vanaf 2022.

- Kosten Wmo-voorzieningen

In de afgelopen jaarrekening zagen we een kostenstijging bij de huur van vervoersvoorzieningen en de huur van rolstoelvoorzieningen. We verwachten dat deze stijging structureel is. Dat komt doordat mensen steeds langer thuis blijven wonen en ouder worden. Of we op de totale uitgaven aan Wmo-voorzieningen een overschrijding gaan zien hangt vooral af van de kosten voor woningaanpassingen. Deze kosten zijn altijd moeilijk te voorspellen. In 2019 waren ze hoog, in de 4 jaren daarvoor waren ze een stuk lager. Daarom hebben we in deze eerste financiële tussenrapportage geen 3O-ontwikkeling gemeld. We monitoren de uitgaven richting de programmabegroting. Daar komt nu bovendien nog de impact van de coronacrisis bij. We kunnen het effect daarvan op de uitgaven aan Wmo-voorzieningen niet voorspellen. Sinds de coronacrisis zien we in zijn algemeenheid sterke schommelingen in het aantal aanvragen voor voorzieningen. We weten nog niet hoe lang dat zo blijft en hoe het aantal aanvragen zich in de rest van het jaar ontwikkelt.

- Tijdelijk niet innen eigen bijdrage WMO

De minister heeft in april besloten om de eigen bijdragen voor de maanden april en mei collectief niet te innen. Dit in verband met de coronacrisis. Dit geldt voor alle Wmo-clienten, behalve de cliënten met de voorzieningen beschermd wonen intramuraal en opvang. De VNG is met het rijk in gesprek over compensatie van gemeenten voor de gederfde inkomsten over deze 2 maanden.

Belangrijke risico's Werk, inkomen en onderwijs

- Schuldhulpverlening

Voor schuldhulpverlening kunnen we verwachten dat er na normalisering van de situatie een hoos aan aanvragen gaat komen. Veel inwoners worden geconfronteerd met een inkomensval, die vanwege de te verwachten economische crisis langer zal aanhouden. Aan het huidige gedoogbeleid bij veel schuldeisers zal dan een eind komen. Dat betekent dat mensen vanaf dan moeten inlopen op hun betalingsverplichtingen. Het is nu moeilijk te voorspellen hoeveel mensen dit gaat raken en wie hierdoor in de problemen gaan komen. Dat er gevolgen komen voor de inwoners die nu al in een schuldhulpverleningstraject zitten spreekt voor zich.
Bij een toename van ons werk zullen we dit zoveel mogelijk met de bestaande capaciteit proberen op te vangen. Wanneer dat niet lukt ontstaan wachtlijsten. Mogelijk moeten we onze formatie tijdelijk uitbreiden om dit op te kunnen vangen. Daarnaast kan het ook zijn dat we te maken krijgen met een groter beroep op het garantiefonds voor schuldhulpverlening.

- Stijging aantal bijstandsuitkeringen

In 2020 zal het aantal bijstandsuitkeringen weer stijgen. Door de maatregelen rondom het coronavirus zal de economie een flinke klap krijgen. Dit zal leiden tot extra instroom in de bijstand van ondernemers die een beroep doen op de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) en van mensen die tijdelijk werk hadden en geen WW-rechten hebben opgebouwd. Deze laatste groep kan bijstand aanvragen als zij geen andere bestaansmiddelen hebben om op terug te vallen. Voor veel werklozen zal gelden dat zij eerst een beroep kunnen doen op de WW waardoor het effect op de bijstand pas later zichtbaar wordt. De hoogte van het effect op de bijstand en het aantal uitkeringen is op dit moment moeilijk in te schatten.

- Stijging bijzondere bijstand

We verwachten een stijging van het aantal inwoners met een laag inkomen. Hierdoor zal een verhoogd beroep op bijzondere bijstand gedaan worden. De hoogte van het effect op de bijzondere bijstand is op dit moment moeilijk in te schatten.

- Daling inkomsten BUIG en bijzondere bijstand

In 2020 verwachten we dat de inkomsten op de BUIG en bijzondere bijstand gaan afnemen. We verwachten minder schulden te kunnen innen door de maatregelen t.g.v. het coronavirus waarin we coulanter zijn naar onze debiteuren. Daarnaast is vanaf 2020 de beslagvrije voet gestegen van 90% naar 95% met als gevolg dat we minder beslag kunnen leggen op het inkomen om schulden te kunnen innen. De hoogte van het totaal effect is op dit moment moeilijk in te schatten.

- Daling lasten loonkostensubsidie

We verwachten dat we als gevolg van de coronacrisis minder plaatsingen gaan realiseren. Dat betekent dat we dan minder BUIG-budget aan loonkostensubsidie gaan uitgeven. Aan de andere kant verwachten we dat het uitkeringenbestand gaat stijgen door hogere instroom (zoals hierboven beschreven). Verder verwachten we een lagere uitstroom door minder plaatsingen, waardoor we weer meer BUIG-budget nodig gaan hebben.
De hoogte van het effect op de lasten van de loonkostensubsidie en het BUIG-budget is op dit moment moeilijk in te schatten.

- Noodopvang kinderopvang / peuteropvang

Vanuit de kinderopvang en het onderwijs voorzien we de volgende risico's, waarvan we op dit moment nog geen bedragen kunnen inschatten.

- Compensatie kosten noodopvang kinderen van ouders met cruciale beroepen en in vitale sectoren. De noodopvang voor deze groep kinderen is voor ouders gratis. De kinderopvanginstellingen en gastouders registreren dit en brengen dit volgens landelijke afspraken bij de gemeenten in rekening. Waar mogelijk, verrekenen kinderopvanginstellingen en gastouders dit met het reguliere gebruik door ouders. Er zijn immers ouders die al voor de Corona-maatregelen gebruik maakten van kinderopvang en daar van de belastingdienst al een toeslag voor kregen (de Kinderopvangtoeslag, KOT). De VNG is met het Ministerie van SZW in overleg over de compensatieregeling.
- Compensatie van ouders die gebruik maken van de gemeentelijk gesubsidieerde peuteropvang, voorschoolse educatie en/of de Regeling Maatwerk Kinderopvang (SMI). Hiervoor krijgen gemeenten extra middelen vanuit het Rijk. Maar het is onzeker of de middelen toereikend zijn. Ook dit is afhankelijk van de onderhandelingen tussen de VNG en Ministeries.
- De kosten voor gebruik van de tolkendienst voor de kinderopvang, het primair- en voortgezet onderwijs.
- Voor leerlingenvervoer verwachten we vooralsnog geen extra kosten. Voor zover wij zien, is het aantal kinderen dat in deze Corona-periode vervoerd wordt laag. Dit past binnen de (aangepaste) lump-afspraken.

Belangrijke risico's Ontmoeten, sport en cultuur

- Algemeen

Door de opgelegde tijdelijke sluiting lijden gemeentelijk gefinancierde culturele organisaties en niet gesubsidieerde culturele organisaties die veelal draaien op vrijwilligers schade doordat inkomsten uit kaartverkoop, verhuur, winkel en horeca wegvallen. Deze maken een substantieel en steeds groter deel uit van hun inkomsten. Deze schade wordt nog niet ondervangen door het huidige pakket aan nood- en steunmaatregelen dat het kabinet aanbiedt.
De huidige ondersteuning is gericht op:

- Uitstel van huurbetalingen tot 1 juni 2020
- Uitstel van betalingen rente en aflossingen van leningen maatschappelijke organisaties tot 1 juni 2020
- Verzoeken aan beheerorganisaties om ook uitstel van betaling huur te doen tot 1 juni 2020
- We betalen subsidies uit ook als daar de maatschappelijke activiteiten nu niet voor uitgevoerd worden
- Voor (eenmalige) evenementen betalen we (een gedeelte van) de subsidie uit als er al reële kosten gemaakt zijn
- Waar nodig kunnen we op verzoek een voorschot geven op subsidies (versneld uitbetalen 3e kwartaal 2020)
- Als vrijwilligersorganisatie in directe financiële problemen geraakt, kunnen we zo nodig ook extra krediet in de vorm van een lening verstrekken.

Pas later gaan we bepalen wat onze ondersteuning definitief is. Dit als de effecten vanuit de crisis duidelijker zijn. Bovenstaande maatregelen heeft voor de gemeente vooral het effect dat we later geld ontvangen en mogelijk sneller geld uitgeven. Dit financieren we door kortlopend geld aan te trekken op de geldmarkt.

- Culturele instellingen

De financiële gevolgen van de coronacrisis voor de professionele cultuurinstellingen zijn nu nog niet inzichtelijk te maken. Inkomsten van bezoekers, cursisten en deelnemers komen nu niet of nauwelijks binnen, de vaste kosten lopen wel door. Zowel voor de Lievekamp, Muzelinck, Groene Engel, Museum Jan Cunen als de Bibliotheek zal deze som verschillend uitpakken. Medio april is de Kamerbrief 'Aanvullende ondersteuning culturele en creatieve sector' bekend gemaakt. Het gaat om een noodpakket van € 300 miljoen, deels bestaande uit:

- subsidies voor door het Rijk meerjarig gesubsidieerde organisaties, de 6 rijkscultuurfondsen plus en voor cruciale podia, musea, filmtheaters;
- leningen voor opengestelde monumenten en de commerciële sector.

De verdeling van dit pakket is nu nog onbekend, maar de regeling lijkt voor de Oss culturele instellingen weinig soelaas te bieden. Daarnaast is nu nog niet duidelijk hoe straks de maatregelen uitvallen om de verschillende sectoren weer op te starten. Het '1,5 meter' concept lijkt voor de exploitaties van deze instellingen een moeilijk uitvoerbaar concept, dat bedrijfseconomisch lastig haalbaar is.

- Golfbad Oss

Ook het Golfbad heeft de deuren moeten sluiten. In de begroting 2020 is een raming van ca. € 2,0 miljoen geraamd voor zwemopbrengsten. Als gemeente subsidiëren we ca. € 1,6 miljoen. Het Golfbad maakt gebruik van de tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging voor Werkgelegenheid (NOW). Dit is de regeling die werkgevers ondersteunt met tenminste 20% omzetverlies door corona. Wat de daadwerkelijke financiële gevolgen voor het Golfbad zijn is nu nog niet te zeggen.

- Omroep Maasland

De Omroep heeft sinds maart 2020 te maken met een grote terugval in advertentie-inkomsten. Zo lang de coronacrisis duurt zal deze ook zeker aanhouden. Hoe groot de totale terugval in inkomsten zal zijn is nu nog niet te zeggen. Ze halen jaarlijks ca € 374.000 aan eigen inkomsten op, dat zal waarschijnlijk aanzienlijk terugvallen. De omroep heeft jaarlijks een totaal omzet van afgerond ca. € 800.000. Wij subsidiëren per jaar ca. € 284.000.

- Kermissen

De opbrengst voor de gemeente van de kermissen bedraagt € 200.000. De kermis in Oss bedraagt 70% hiervan (augustus). In 2020 zullen deze inkomsten mogelijk dus voor groot deel wegvallen. Er wordt kritisch gekeken welke kosten bespaard kunnen worden om nadeel in 2020 voor de gemeente te beperken.

Belangrijke risico's Zuinig op ons klimaat

- Afvalinzameling

Binnen de afvalinzameling zien we een aantal risico's als gevolg van de huidige crisis:

- Verwerkingskosten afval: we zien een toenemend aantal bezoekers op het duurzaamheidsplein, een stijging van aanbod van afvalstoffen c.q. grondstoffen, een toename van het huishoudelijk afval, minder omzet bedrijfsafval. Per saldo leidt dit tot een kostenstijging voor nu van circa € 80.000 per maand. Hoe dit de rest van het jaar zich ontwikkelt is onzeker.
- De inzamelkosten voor oud papier vallen hoger uit. Oud papier wordt ingezameld door vrijwilligers van diverse verenigingen. Een aantal verenigingen hebben aangegeven af te zien van de maandelijkse ophaalronde. Dit omdat de vrijwilligers tot de risicogroep behoren. Gevolg is dat betaalde krachten van de inzamelaar deze taken uitvoeren. We kijken nog naar mogelijke alternatieven.
- Kringloopbedrijf: de huidige crisis heeft grote impact op de bedrijfsvoering van het kringloopbedrijf. De kosten blijven grotendeels in stand en de inkomsten vallen voor een groot deel weg. De gemeente is in gesprek over mogelijke aanpak van deze problemen.

Belangrijke risico's Vitale economie

- Grondverkopen industrie

De effecten voor de langere termijn voor grondverkopen voor industrie zijn op dit moment niet te voorspellen. We zien op basis van de huidige "harde" plannen in het MPG sowieso een daling van de verkopen, wat het risico op de korte termijn beperkt. Dit met uitzondering van Heesch West. Het opstarten van nieuwe plannen via de taskforce heeft een zodanige langere doorlooptijd dat risico beperkt is.

- Markten

Gedurende de periode van de corona-maatregelen zijn de weekmarkten omgezet naar versmarkten. Dit betekent dat we minder marktgelden ontvangen vanuit kooplieden met Non-food. Inkomstenderving is ongeveer € 8.000 per kwartaal. Dit is op dit moment nog niet meegenomen als 3 O ontwikkeling.

- Havengelden

Door de lagere economische activiteiten is het de verwachting dat dit jaar de opbrengst van de havengelden lager zal zijn dan begroot. Hoeveel is op dit moment nog lastig in te schatten. Landelijk roept men nu percentages van 20%. Dit zou voor ons een nadeel betekenen van circa € 25.000 per kwartaal.

Belangrijke risico's Mobiliteit

- Parkeren

Door het Corona-virus zien we een sterke terugloop van bezoekers aan de binnenstad. Dit heeft uiteraard effecten voor onze begroting op het gebied van parkeerinkomsten. Besloten is om gedurende de corona maatregelen niet te handhaven op betaald parkeren in het centrum. We schatten in dat de totale gemiste opbrengsten circa € 175.000 per maand bedragen. Dit is nog niet meegenomen als 3 O melding.

Belangrijke risico's Aantrekkelijk wonen in Oss

- Grondverkopen woningbouw

De effecten voor de langere termijn voor grondverkopen voor woningbouw zijn op dit moment niet te voorspellen. We zien op basis van de huidige "harde" plannen in het MPG sowieso een daling van de verkopen, wat het risico op de korte termijn beperkt. Het opstarten van nieuwe plannen via de taskforce heeft een zodanige langere doorlooptijd dat risico beperkt is.

Belangrijke risico's Organisatie

- Oss als werkgever

We hadden voor de corona crisis een organisatie waar veel werkdruk en stress werd ervaren. O.a. daardoor hadden we een hoog ziekteverzuim. Nu we thuis werken zien we ook een laag ziekteverzuim. De vraag is of de veranderende werkomgeving gaat leiden tot een betere balans werk/privé, en dit zorgt voor een trendbreuk in het ziekteverzuim. Of dat de veranderende werkomgeving juist zorgt voor meer stress en werkdruk en daardoor meer uitval.
Daarnaast kan het zijn dat we extra kosten moeten maken voor faciliteiten om het werk te continueren, zoals het ondersteunen van digitaal werken en aanpassingen om 1,5 meter afstand van elkaar te kunnen blijven werken.

Belangrijke risico’s Financieel solide

- Betalingen

Voor alle rekeningen die gemeente Oss op dit moment verstuurd heeft naar bedrijven, inwoners, verenigingen en maatschappelijke organisaties geldt een uitstel van betaling. Dit uitstel van betaling is tot 1 juni 2020. Voor nieuwe rekeningen, geldt een standaard betalingstermijn van 90 dagen in plaats van 30 dagen. Daarnaast betalen we onze eigen facturen zo snel mogelijk. Dit heeft effecten voor onze financiering. Dit lossen we op door onze kasgeldmogelijkheden maximaal te benutten.

- Belastingen

Op het gebied van belastingen staan de precario- en toeristenbelasting onder druk. Financiële gevolgen voor 2020 en voor de toekomst zijn op dit moment (nog) niet duidelijk.

- Uitstaande leningen

We hebben verschillende leningen die we direct, of indirect hebben verstrekt, zoals duurzaamheidsleningen, startersleningen, hypotheken, leningen aan stichtingen, etc.. Omdat mensen te maken kunnen krijgen met (deels) wegvallende inkomsten komt het aflossen van deze leningen wellicht onder druk te staan. Voor duurzaamheidsleningen en startersleningen heeft de SvN een betaalpauze ingevoerd.